

รายวิชา ศิลปะ (ดนตรี-นาฏศิลป์)

รหัสวิชา ศ๒๓๑๐๒ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑ เรื่อง เล่นดนตรีอย่างสร้างสรรค์

เรื่อง เข้าใจองค์ประกอบในงานดนตรี

ครูผู้สอน ครูจักรพันธ์ สุวรรณเกิด

เข้าใจองค์ประกอบ ในงานดนตรี

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑ เรื่อง เล่นดนตรีอย่างสร้างสรรค์

๑. เรื่อง การปฏิบัติเครื่องดนตรีไทยเบื้องต้นและการออกแบบเครื่องดนตรี
๒. เรื่อง การสร้างสรรค์เครื่องดนตรี
๓. เรื่อง การปฏิบัติเครื่องดนตรีที่สร้างสรรค์
๔. เรื่อง ทดสอบการปฏิบัติเครื่องดนตรีที่สร้างสรรค์
๕. เรื่อง เข้าใจองค์ประกอบในงานดนตรี

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑ เรื่อง เล่นดนตรีอย่างสร้างสรรค์

๖. เรื่อง เปรียบเทียบองค์ประกอบในงานดนตรี
และงานศิลปะอื่น
๗. เรื่อง ความรู้พื้นฐานในการจัดการแสดงดนตรี
๘. เรื่อง การออกแบบการแสดงดนตรีเชิงบูรณาการ
๙. เรื่อง นำเสนอและอภิปรายผลงานการออกแบบ
การแสดงดนตรี

ประเด็นการชมวิดิทัศน์

ช่วงต้นของการแสดงมีลักษณะอย่างไร

ช่วงกลางมีอะไรเปลี่ยนแปลงไปจากช่วงต้น

ช่วงท้ายของการแสดงมีลักษณะอย่างไร

ประเด็นการชมวิดิทัศน์

ช่วงต้นของการแสดงมีลักษณะอย่างไร

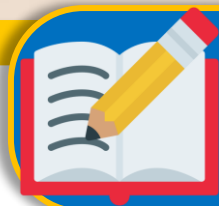
ช่วงกล่าามีอะไรเปลี่ยนแปลงไปจากช่วงต้น

ช่วงท้ายของการแสดงมีลักษณะอย่างไร

เข้าใจองค์ประกอบ ในงานดนตรี

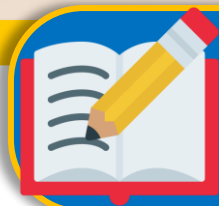

จุดประสงค์การเรียนรู้

ด้านความรู้ ความเข้าใจ (K)

นักเรียนสามารถบอกองค์ประกอบที่ใช้ในงานดนตรี
ได้อย่างถูกต้อง

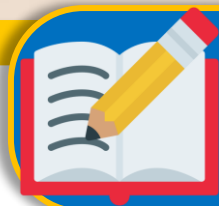

จุดประสงค์การเรียนรู้

ด้านทักษะ/กระบวนการ (p)

นักเรียนสามารถสร้างแผนผังความคิดสรุป
องค์ประกอบที่ใช้ในงานดนตรีได้อย่างถูกต้อง

จุดประสงค์การเรียนรู้

ด้านคุณลักษณะ เจตคติ ค่านิยม (A)

เห็นคุณค่าและความสำคัญของดนตรี

เข้าใจองค์ประกอบในงานดนตรี

ศิลปะแต่ละแขนงทั้งดนตรี นาฏศิลป์และทัศนศิลป์
มีองค์ประกอบพื้นฐานสำคัญต่าง ๆ ที่ใช้ในการสร้างสรรค์
ผลงาน การวิเคราะห์เปรียบเทียบองค์ประกอบในงานศิลปะ
แขนงต่าง ๆ นักเรียนต้องมีความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับ
องค์ประกอบในงานศิลปะแขนงต่าง ๆ

องค์ประกอบของดนตรี

คือ ส่วนสำคัญพื้นฐานที่ทำให้เกิดเป็นดนตรีขึ้น
ทั้งนี้ โดยจะกล่าวถึงองค์ประกอบของดนตรีโดยรวม
มิได้ยึดเอาหลักเกณฑ์ของดนตรีใดเป็นมาตรฐาน

คำถามชวนคิด

องค์ประกอบดนตรีมีอะไรบ้าง

องค์ประกอบของดนตรี

๑. เสียง

๒. จังหวะ

๓. ทำนอง

๔. การประสานเสียง

๕. สีต้นของเสียง

๑. เสียง

เกิดจากการสั่นสะเทือนของวัตถุ ซึ่งถูกโยงไป
ยังหูโดยผ่านชั้นบรรยากาศ โดยเสียงที่ได้ยินจะเป็น
เสียงสูงเสียงต่ำ เสียงดังเสียงเบา หรือมีคุณภาพ
อย่างไรรันั้น ขึ้นอยู่กับแหล่งกำเนิดเสียง และจำนวน
รอบต่อวินาทีของการสั่นสะเทือนที่ทำให้เกิดเสียงนั้น

๑. เสียง

เสียงดนตรีที่เกิดจากการตี การเคาะ
การเป่า การร้อง การดีด การสี เป็นการ
สั่นสะเทือนที่เป็นไปอย่างเป็นระบบระเบียบ

๑. เสียง

ระดับเสียง

ระดับความสูง – ต่ำของเสียง

ความสั้น – ยาวของเสียง

ระยะของเสียงแต่ละเสียงที่มีการบรรเลง
ในแต่ละครั้ง

๑. เสียง

ความเข้มของเสียง

น้ำหนักหรือความดัง -เบาของเสียงดนตรี
ที่บรรเลงออกมา

๑. เสียง

คุณภาพของเสียง

สีต้นของเสียงที่เกิดจากแหล่งกำเนิดเสียง
ที่แตกต่างกัน ไม่ว่าจะเป็นวิธีการบรรเลงวัสดุ
หรือขนาดและรูปร่างของเครื่องดนตรีที่ต่างกัน

๒. จังหวะ

การแบ่งช่วงระยะความสั้น – ยาว
ของทำนองเพลงให้มีสัดส่วนเท่า ๆ กัน
โดยใช้เครื่องดนตรีประเภทเครื่องกำกับ
จังหวะ ได้แก่ ฉิ่ง กรับ โหม่ง และกลอง
เป็นเครื่องวัด

๒. จังหวะ

จังหวะสามัญ

จังหวะที่ใช้ยึดเป็นหลักในการขับร้อง
หรือบรรเลง ซึ่งกำหนดเป็นอัตราความช้า
หรือเร็วของจังหวะ

๒. จังหวะ

จังหวะฉิ่ง

จังหวะความสั้น - ยาว เร็ว - ช้า
ที่กำหนดโดยฉิ่ง

□ □ □ □

— — — **ฉิ่ง**

- - - จั๊ป

— — — หนึ่ง

- - - จั๊ป

— — — **ฉิ่ง**

- - - จั๊ป

— — — ings

- - - จั๊ป

— — — ings

- - - จั๊ป

— — — ings

- - - ချီ။

- ฉิ่ง - ฉับ

- ฉิ่ง - ฉับ

- ฉิ่ง - จั๊ป

- ฉิ่ง - ฉับ

- ฉิ่ง - ฉับ

- ฉิ่ง - ฉับ

- ฉิ่ง - จั๊บ

- ฉิ่ง - ฉับ

๒. จังหวะ

จังหวะหน้าทับ

จังหวะความสั้น - ยาว เร็ว - ช้า
ที่กำหนดโดยเครื่องดนตรีที่ขึงด้วยหนัง
เช่น โทน รำมะนา เป็นต้น

๓. ทำนอง

เสียงสูง ๆ ต่ำ ๆ
เรียงสลับกันไป
ตามจินตนาการของ
ผู้ประพันธ์เพลง

๔. การประสานเสียง

การผสมผสาน
ของเสียงที่มีมากกว่า
๑ เสียงในเวลา
เดียวกัน

๔. การประสานเสียง

การประสานเสียงระหว่างเครื่องดนตรี
ต่างชนิดกัน การบรรเลงดนตรีด้วยเครื่องดนตรี
ต่างชนิดกัน เสียงที่ออกมาย่อมไม่เหมือนกัน
เช่น การบรรเลงเครื่องดนตรีในวงดนตรีไทย
แต่ละชนิด เป็นต้น

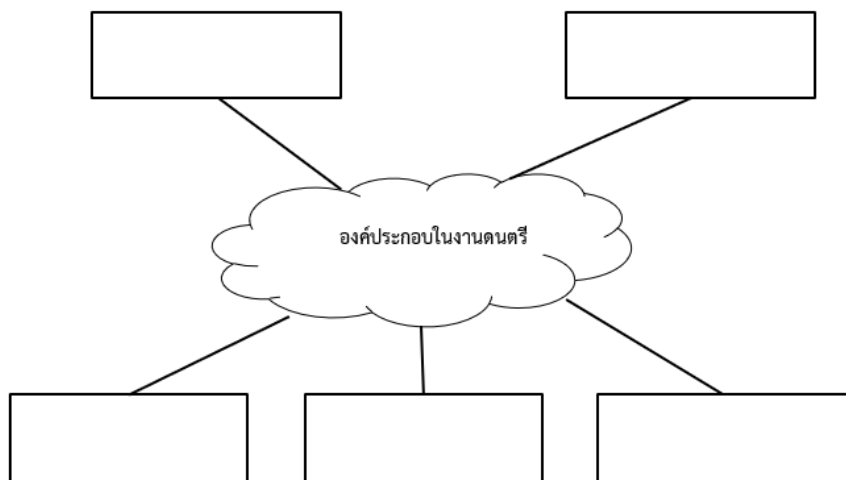
๕. ลีลันของเสียง

คุณลักษณะของเสียงที่แตกต่างกัน
ซึ่งเกิดจากปัจจัยหลายประการ เช่น การตี
การเป่า การดีด การสี ซึ่งจะเป็น**เอกลักษณ์**
ของเสียงแต่ละเสียง

ใบงานที่ ๕ เรื่อง แผนผังความคิดสรุปความรู้จากบทเรียน เรื่อง องค์ประกอบในงานดนตรี
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑ เรื่อง เล่นดนตรีอย่างสร้างสรรค์
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๕ เรื่อง เข้าใจองค์ประกอบในงานดนตรี
รายวิชา ศิลปะ (ดนตรี-นาฏศิลป์) รหัสวิชา ศ๒๓๑๐๒ ภาคเรียนที่ ๒ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓

คำชี้แจง ให้นักเรียนเขียนแผนผังความคิดสรุปความรู้จากบทเรียน เรื่อง องค์ประกอบในงานดนตรี

ใบงานที่ ๕

แผนผังความคิดสรุปความรู้จากบทเรียน
เรื่อง องค์ประกอบในงานดนตรี

(สามารถดาวน์โหลดได้ที่ www.dltv.ac.th)

ใบงานที่ ๕ เรื่อง แผนผังความคิดสรุปความรู้จาก บทเรียน เรื่อง องค์ประกอบในงานดนตรี

คำชี้แจง ให้นักเรียนเขียนแผนผังความคิดสรุปความรู้
จากบทเรียน เรื่อง องค์ประกอบในงานดนตรี

ใบงานที่ ๕ เรื่อง แผนผังความคิดสรุปความรู้จาก บทเรียน เรื่อง องค์ประกอบในงานดนตรี

สรุป

สรุป

ดนตรี เป็นศิลปะที่ต้องอาศัยเสียงเพื่อเป็นสื่อในการถ่ายทอดอารมณ์และความรู้สึก **ผู้ฟัง**ไม่สามารถมองเห็นหรือจับต้องเสียงได้ **เหมือนศิลปะแขนงอื่น** มนุษย์เราต้องอาศัยการฟังโดยใช้หูเท่านั้น จึงจะสามารถรับรู้และซาบซึ้งถึงความไพเราะของเสียงที่เกิดจากบทเพลงต่าง ๆ ได้ โดยบทเพลงต่าง ๆ จะต้อง**อาศัยองค์ประกอบ** ซึ่งเป็นส่วนสำคัญของดนตรีและเป็นพื้นฐานสำคัญที่ทำให้ดนตรีเป็นรูปเป็นร่างขึ้นมาได้

สรุป องค์ประกอบของดนตรี

๑. เสียง

๒. จังหวะ

๓. ทำนอง

๔. การประสานเสียง

๕. สีสันทันของเสียง

บทเรียนครั้งต่อไป

เรื่อง เปรียบเทียบองค์ประกอบ ในงานดนตรีและงานศิลปะอื่น

ดาวน์โหลดเอกสารเพิ่มเติมได้ที่ www.dltv.ac.th
รายวิชา ศิลปะ (ดนตรี-นาฏศิลป์) ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓

สิ่งที่ต้องเตรียม

๑. ใบความรู้ที่ ๕ เรื่อง องค์ประกอบของงานทัศนศิลป์และนาฏศิลป์
๒. ใบงานที่ ๖ เรื่อง แผนผังความคิดสรุปความรู้เกี่ยวกับองค์ประกอบของงานทัศนศิลป์และนาฏศิลป์
๓. ใบงานที่ ๗ เรื่อง การเปรียบเทียบองค์ประกอบของงานดนตรีและงานศิลปะอื่น

ดาวน์โหลดเอกสารเพิ่มเติมได้ที่ www.dltv.ac.th
รายวิชา ศิลปะ (ดนตรี-นาฏศิลป์) ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓

